

آکتور کارگشته

علی نصیریان ۸۷ ساله شد؛ هنرمندی که سینما به او افتخار می‌کند

گاو

■ نویسنده:
غلامحسین ساعدی
■ کارگردان: داریوش
مهرجویی
■ بازیگران: عزت‌الله
انتظامی، علی نصیریان،
جمشید مشایخی

با اینکه بازی عزت‌الله انتظامی در این فیلم بیش از دیگران به چشم آمد اما علی نصیریان، جمشید مشایخی، جعفر والی، پرویز فنی‌زاده و... به عنوان اهالی روستا ترکیبی مناسب تشکیل داده بودند که به چشم آمدن بازی کاراکتر اول فیلم کمک زیادی می‌کرد.

کمال الملک

■ نویسنده و کارگردان:
علی حاتمی
■ بازیگران: جمشید
مشایخی، عزت‌الله
انتظامی، علی نصیریان،
داوود رشیدی،
محمدعلی کشاورز

علی حاتمی تنها کارگردان سینمای ایران بود که توانایی بازی گرفتن از بزرگان بازیگری زمان خود را داشت. مشایخی، انتظامی، نصیریان، کشاورز و رشیدی در فیلم‌های او بالیدند و بهترین نقش‌ها را از خود به یادگار گذاشتند. نصیریان در این فیلم نقش مظفرالدین‌شاه را بازی می‌کرد.

کفش‌های میرزا نوروز

■ نویسنده: داریوش
فرهنگ
■ کارگردان: محمد
متوسلانی
■ بازیگران: علی
نصیریان، محمدعلی
کشاورز، سعید
امیرسلیمانی، جمشید
لایق

علی نصیریان در این فیلم نقش اصلی را برعهده داشت. فرصتی که کمتر در طول دهه ۶۰ برای او اتفاق افتاد. نصیریان برخلاف انتظامی کمتر شانس بازی در نقش‌های اصلی را پیدا کرد اما در بازی در نقش‌های دوم طوری ظاهر می‌شود که بیشتر اوقات بیش از کاراکتر اصلی به چشم می‌آید.

و بیانش نشان می‌دهد و چه استادانه این کار را انجام می‌دهد. زنگ «بله گفتن» اش هنوز در گوش است.

موفقیت تصادفی نیست

علی حاتمی گوهرشناس است و می‌داند دست روی چه بازیگرانی بگذارد. او ایده‌ای جاه‌طلبانه برای فیلم «ستارخان» دارد و نقش اول را به نصیریان می‌سپارد. فیلم مورد کج‌فهمی قرار می‌گیرد و مه‌جور واقع می‌شود اما درخشش نصیریان در حافظه سینمادوستان باقی است. در همین روزها مهرجویی سراغ نمایشنامه‌ای از گئورگ بوشنر نویسنده و شاعر آلمانی می‌رود که حاصلش می‌شود فیلم «پستچی». نصیریان نقی پستچی فیلم است؛ مردی ساده‌دل که در رابطه با همسرش دچار ضعف است. این اشکال، چون خوره‌ای روحش را می‌خورد. همزمان به شخصی مظنون می‌شود و آزرده‌گی روحش دوچندان می‌شود و در نهایت خشم خویش را با قتل همسر فرو می‌نشانند. نصیریان باید همزمان حس سرگردانی، یأس،

احمد رنجبر روزنامه‌نگار

حافظ بیتی دارد که با رندی تمام زیبایی جهان و قدرت آفریدگار را توصیف می‌کند: «خیز تا بر کلک آن نقاش جان افشان کنیم / کاین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت». طبعاً راه تاویل و تفسیرهای متنوع و متعدد از این شعر باز است اما آن مفهومی که اشاره شد را هم شامل می‌شود. غرض این که خالق هستی که از دم خود در بشر دمیده به او نیز قدرت خلق داده است. نتیجه این موهبت گاه در نقاشی کمال‌الملک تبلور می‌یابد؛ گاه در آواز استاد شجریان و گاهی در شمایل بازیگری استاد علی نصیریان. در کارگاه هستی، هنرمند زیاد بوده و هست اما معدودی به قله می‌رسند و مانا می‌شوند. استاد نصیریان یکی از این انگشت‌شماران است که توان بازیگری و «درک از هنر» در وجود او نهادینه شده.

ستاره‌ای بدرخشید

برای پی بردن به راز موفقیت هر انسان ابتدا باید سراغ ریشه‌های او رفت. نصیریان در کودکی دلبسته هنر بوده و شیفته پرده‌خوانی و نقالی و تعزیه. همین اشتیاق است که او را به وادی هنر می‌کشاند؛ تئاتر یاد می‌گیرد و روی صحنه می‌رود. روزگار پر است از لطیفه‌های پنهانی که در لحظه شاید کسی از سر و راز آن آگاه نباشد. چه حُسن اتفاقی است که موج نوی سینمای ایران مصادف می‌شود با دوران درخشش نصیریان و دوستان او. او به همراه دو همقطارش، زنده‌یادان انتظامی و مشایخی در «گاو» داریوش مهرجویی یکی از تکه‌های شاخص‌ترین فیلم موج نوی سینما می‌شوند. هنر نصیریان یک سال بعد (۱۳۴۹) هویدا می‌شود که نمایشنامه «آقای هالو» را می‌نویسد و پیشنهاد ساخت آن را به مهرجویی می‌دهد و خودش می‌شود نقش اول فیلم. او ایفاگر نقش جوانی ساده‌دل است که در بدو ورود به تهران کیفش سرق می‌شود؛ دل در گرو عشقی نافرجام می‌گذارد، مورد سوءاستفاده دوستش قرار می‌گیرد و در آخر با خاطری آزرده به موطن خویش بازمی‌گردد. نصیریان همزمان تمام این احساسات متناقض را در چهره، رفتار

خشم، نفرت و انتقام را به باور مخاطب بنشانند. کار وقتی سخت‌تر می‌شود که او دیالوگ زیادی برای بیان احساساتش ندارد. نصیریان اما خالق یک شخصیت می‌شود که شیوه رفتارش در لانگ‌شات و نه کلوزآپ، اسرار درونش را هویدا می‌سازد.

هر فیلم یک هنر

این قدر سن ندارم که هنرنمایی نصیریان را روی صحنه به یاد بیاورم! به لطف فیلم‌های باقی مانده اما می‌توان بازی‌های او را به تماشا نشست و لذت برد. بعد از «پستچی» نوبت به همکاری دوباره با مهرجویی در فیلم جسورانه «دایره مینا» می‌رسد. نصیریان در همین سال‌ها دو فیلم متفاوت دیگر بازی می‌کند و گوشه‌ای دیگر از هنرش را به رخ می‌کشد: «مهر گیاه» و «سرایدار». اولی را فریدون گله ساخته که روایتی مینیمال از عشق است. نصیریان نقش مردی را بازی می‌کند که به یک باره در دام عشقی ناخواسته می‌افتد. سکوت، خنده، خواهش و اضطراب نصیریان بخشی از نشانه‌هایی هستند

